

2015 is het internationaal jaar van de bodem

METRO CUSTOM PUBLISHING

Omdat een gezonde bodem kan bijdragen tot een beter leefmilieu, riep de Verenigde Naties 2015 uit tot het Internationaal Jaar van de Bodem. Ook de Vlaamse overheid wil dit jaar het belang van een goede bodem in de kijker zetten. Ze lanceerde de campagne 'Bodembewust' en een website met alle initiatieven en activiteiten rond het jaar van de bodem.

De bodem is de buitenste laag van de aardkorst, daar waar het leven begint: van bodemdierjes tot planten. We lopen erover, we graven erin en we bouwen erop. We planten erin, we oogsten ervan en we halen er ons drinkwater uit. Bodemdeskundigen en al wie er voor zijn broodwinning van afhankelijk is, weten het al lang: een kwaliteitsvolle, gezonde en veerkrachtige bodem is van kapitaal belang. Omdat bodem essentieel is voor iedereen, heeft de Vlaamse campagne 'Bodembewust' tot doel zoveel mogelijk mensen bewust te maken van het belang van de bodem.

Levensbelangrijk
Bodemkwaliteit hangt samen

met wat die bodem voor ons doet en in de toekomst kan blijven doen. En dat is meer dan we denken. De bodem is niet alleen noodzakelijk voor onze voedsel- en voederproductie en de productie van grondstoffen, brandstoffen, vezels en farmaceutische producten, maar ook voor ons ecosysteem. Bodems zijn onmisbaar in de globale koolstofcyclus omdat ze planten laten groeien. De bodem heeft daarnaast ook een bufferende rol in de watercyclus. Een gezonde bodem is als een spons die water opneemt, vasthoudt, laat doorsijpelen naar diepere lagen en het daarbij nog eens filtert. Op die manier wordt wateroverlast (overstromingen, bodemerosie, modder-

stromen ...) beperkt en wordt de grondwatervoorraad aangevuld (minder droogte).

Streven naar duurzaamheid
Ook economisch gezien worden we beter van gezonde bodems. Ruimte is schaars in Vlaanderen. Voldoende beschikbaarheid en toegang tot vruchtbare grond is een noodzakelijke voorwaarde voor een duurzame landbouw, voedselzekerheid en -veiligheid. Voor landbouwers is de bodem een van de belangrijkste productiefactoren. In een vruchtbare bodem met veel organisch materiaal en zonder verdichte lagen kunnen gewassen optimaal groeien en hoge opbrengsten leveren. Dankzij een goede bodemkwaliteit kan dit zonder al te sterk oplopende kosten voor bemesting, gewasbeschermingsmiddelen en irrigatie. Erosiebestrijding zorgt ervoor dat de vruchtbare toplaag van de bodem niet wegspoelt. Zo kunnen ook de komende generaties nog over vruchtbare akkers beschikken en voldoende voedsel produ-

ceren om onze steeds groeiende bevolking te voeden.

Onbekend maakt onbemind
Petra Deproost, beleidsmedewerker bodembescherming bij het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie is blij met de aandacht die bodem dit jaar krijgt. "De bodem heeft het nadeel onzichtbaar te zijn. En onbekend maakt onbemind! Maar hebt u de bodem al eens 'grondig' bekeken? Bodem is geen saaie bruine massa. Wie goed kijkt, ontdekt dat bodem uit verschillende laagjes bestaat. Die laagjes vertellen ons een verhaal over een eeuwenlange ontwikkeling onder invloed van klimaat, moeder materiaal, reliëf, levende organismen en de mens. Neem een spade en bekijk eens een dwarsdoorsnede van een bodem. Er speelt zich heel wat meer af onder uw voeten dan u denkt!"

Bodem biodiversiteit
"Bodem is geen dode materie, maar een ondergrondse wereld bevolkt door enorm veel en zeer diverse organismen", legt Petra uit. "Bacteriën, schimmels, mijten, aaltjes, regenwormen en zo meer. Al die organismen samen noemen we de 'bodembiodiversiteit'. Wist u dat één koffielepel bodem meer organismen bevat dan er mensen zijn op aarde? En dat naar schatting een kwart van alle soorten op aarde onder de grond leeft? De aanwezigheid en de activiteiten van bodemorganismen bepalen de kenmerken van een bodem en hoe een bodem functioneert. De bodemdierjes helpen ook mee bij het afbreken van verontreinigende stoffen en het zuiveren van water. En hun onderlinge concurrentie zorgt ervoor dat schadelijke bodemorganismen afgeremd worden. Het zijn de onzichtbare helden van onze bodem! Als wij die organismen helpen, kunnen zij op hun beurt zorg dragen voor onze gezondheid."

Hoe kunnen we het bodemleven helpen?
"Om te overleven hebben onze ondergrondse helpertjes voedsel, ruimte, water, zuurstof en

rust nodig", gaat Petra verder. "We moeten ervoor zorgen dat het prettig wonen is in de bodem. Door extra organisch materiaal aan te brengen, zoals organische meststoffen of compost, kunnen de bodemorganismen voldoende eten en zich vermenigvuldigen. Organisch materiaal zorgt bovendien voor een goede bodemstructuur. Verder is het belangrijk dat de bodem zo min mogelijk verstoord wordt door bodembewerkingen en dat de bodem niet wordt samengedrukt door er met zware gewichten over te rijden.

En uiteraard moeten we zeer spaarzaam omgaan met bestrijdingsmiddelen, want die maken geen onderscheid tussen schadelijke en nuttige organismen."

Bodembewust.be
De Vlaamse overheid organiseert het hele jaar lang acties rond vier thema's. Bodem & Gezondheid, Bodem & Economie, Bodem & Leefomgeving en Bodem & Innovatie. Samen geven die thema's vorm aan de campagne 'Bodembewust', waarmee de Vlaamse overheid wil aantonen dat onze bodem een kostbare grondstof is die een belangrijke rol speelt in vele facetten van onze economie, ons leven en onze toekomst. De bodem is de basis van onze voedselketen en is in staat om de onafwendbare, negatieve gevolgen van klimaatverandering te beperken en het welzijn van mensen op peil te houden. De voorwaarde is wel dat we hem in goede conditie houden!

Meer info op:
www.bodembewust.be
Of via de Dienst Land en Bodembescherming - Departement Leefmilieu, Natuur en Energie:
land@lne.vlaanderen.be

TIP! De Dienst Milieu en Gezondheid lanceerde op 26 maart een **praktijkgids voor gezond tuinieren**:

www.gezonduiteigengrond.be

& **Bodem**
& **Gezondheid**

Vlaanderen
is bodembewust

Hoe houdt een gezonde bodem ons langer gezond?

Dankzij een gezonde bodem blijven we langer gezond. In de eerste plaats zorgt een gezonde bodem voor vitamines en mineralen op ons bord en voor gezond drinkwater. Maar hij doet nog veel meer. Eén koffielepel bodem bevat meer organismen dan er mensen zijn op aarde. En al deze bodemdierjes leveren nuttig werk voor ons: ze laten bv. minder nitraten in ons drinkwater terechtkomen. Ze helpen ons zelfs bij het bestrijden van ziekten en plagen door schadelijke soorten te onderdrukken. Daardoor worden ongezonde bestrijdingsmiddelen minder nodig of zelfs overbodig. En wist u dat bijna alle bestaande antibiotica

afkomstig zijn van bodembacteriën en/of -schimmels? Of dat sommige bodemorganismen stoffen produceren, die, net zoals antidepressiva, zorgen dat u zich gelukkiger voelt?

Onze bodem vervult dus heel wat functies om ons gezond te houden. Geef hem voldoende organisch materiaal en de bodemorganismen kunnen hun buikje rond eten. Vermijd bestrijdingsmiddelen als het kan, want die maken niet altijd onderscheid tussen schadelijke en nuttige organismen. Kortom, als wij onze bodem gezond houden, doet hij in ruil voor ons net hetzelfde.

Ontdek op bodembewust.be hoe een duurzaam bodembeheer onze toekomst kan veranderen. Schrijf u in voor het #bodembewust debat op 22 april met o.a. Jan Tytgat, Leo Bormans, Karen Vancampenhout en moderator Ann De Bie.